

PsittaScene

EXTRA BIJLAGE BENELUX

Van de voorzitter

De World Parrot Trust en de Echoparkiet van Mauritius delen een lange en ingewikkelde geschiedenis. Terwijl we ons 21 jarig bestaan vieren sinds de Trust is opgericht, viert deze tengere groene parkiet eveneens een belangrijke mijlpaal. Eens de zeldzaamste parkiet ter wereld, waarvan in 1980 slechts 2 of 3 poppen bekend waren, was dit de eerste soort die de Trust heeft gesteund. Snel door naar dit broedseizoen en de zwakke toekomst van de Echoparkiet heeft zich ten goede gekeerd – zijn populatie heeft zojuist het magische getal van rond de 500 vogels bereikt!

De Echo krijgt nog steeds steun maar de activiteiten verschillen indrukwekkend met vroegere tijden toen de Trust stand hield ondanks het grote risico van mislukken. Terugkijkend naar de tientallen jaren werk die de toekomst van deze symboliserende eilandparkiet en de complexiteit van zijn natuurlijke ecosysteem heeft veilig gesteld, ben ik me bewust dat honderden mensen hebben geholpen het intensieve managementprogramma van Dr. Carl Jones uit te voeren. Veel van de jonge wetenschappers die erbij betrokken waren, werken nu voor bescherming over de hele wereld en hebben de ernstige bedreiging met uitsterven voor de *Psittacula* parkiet die ze hebben gered, begrepen - twee van de negentien uitgestorven papegaaien op de “Rode lijst” van IUCN vallen onder deze genus.

Jammer dat veel parkieten ook onder druk staan en nu heeft de Trust een nieuw initiatief om deze kleurrijke en levendige familie van papegaaien te helpen – de Lory Conservation Network – wat we in dit nummer van PsittaScene aankondigen.

Veel lori's zijn eilandensoorten die dezelfde bedreiging ondergaan als het wildlife van Mauritius en terwijl we deze nieuwe bescherming aangaan, laten we dan stilstaan om de Echo's te loven en de hoop die ze bieden voor alle zeldzame soorten.

Hartelijke groeten,

Alison Hales, voorzitter

Terug van de afgrond – het Echoparkieten verhaal

Door Carl Jones

Ik heb 31 jaar lang op het eiland Mauritius gewerkt in de West-Indische oceaan voor de inheems Echoparkiet *Psittacula eques*. Bij aanvang van ons beschermingswerk met deze soort was het de meest bedreigde soort ter wereld. Een kleine populatie leefde op de bergtoppen en in het steile ravijnen in de meest afgelegen hoek van het eiland en er was weinig bekend over zijn biologie. Vroeger konden we alleen maar hopen op een waarneming op afstand als de vogels boven de Black River ravijnen vlogen.

We konden slechts een schatting van 8-12 vogels maken eind jaren 80 hoewel in sommige jaren zelfs minder. In 1986 met slechts twee of drie paren liep de populatie op zijn einde en niemand had enig idee wat te doen om ze voor uitsterven te behoeden.

Alle andere eilanden in de Maskarenengroep hadden hun inheemse papegaaien allang verloren en het leek dat de laatste soort in het gebied spoedig dezelfde weg zou gaan. Deze situatie was hopeloos.

Sommige vooraanstaande beschermingsorganisaties dachten dat het een armzalige investering voor poging tot bescherming was en wilde geen geld geven voor een soort met zo'n hoge kans op mislukken, ofwel uitsterven.

Dat was meer dan twintig jaar geleden en dit jaar bereikten we het magische getal van 500 vogels waaronder 130 pas uitgevlogen jongen. We zijn succesvol geweest omdat we het vertrouwen van verschillende organisaties konden krijgen en met een team werken van hooggetalenteerde mensen. De financiële uitgaven zijn bescheiden geweest in vergelijking met andere gelijkwaardige projecten maar we hebben toegewijde steun van de World Parrot Trust gehad en de Durrell Wildlife Conservation Trust waar ik voor werk. Dit is gekoppeld aan een partnerschap in Mauritius met Mauritian Wildlife Foundation en de National Parks and Conservation Service.

Het was Gerald Durrell die ons de waarde van management in gevangenschap leerde en dit toe te passen in het wild. Hij benadrukte tevens dat om soorten te redden men een langdurige toewijding en de wil tot het vuilmaken van je handen moet hebben en zich richten op de problemen van de soort. Het was Mike Reynolds en zijn collega's van de World Parrot Trust die deze visie omarmden en toepasten op de papegaaien.

Met kritisch bedreigde soorten is er domweg geen tijd de problemen te bestuderen in detail. Daarentegen moet men pragmatisch en doortastend zijn – om zodoende de basisbehoeften van de soort zeker te stellen en problemen aanpakken als ze zich voordoen. Het is hetzelfde als patiënten verzorgen op een intensive care unit.

Soorten verdwijnen vanwege slecht overleven en/of slechte productiviteit. Het bevorderen hiervan kan recht doorzee zijn omdat het een klein aantal van factoren is die de populaties meestal verlagen. Deze factoren zijn: tekort aan voedsel, weinig goede broedlocaties, ziektes en vijanden. Door dit aan te pakken kunnen we de omstandigheden verschaffen tot herstel van de soort.

Met de Echoparkiet zijn we gestart met een brede benadering. We hebben nestboxen opgehangen en probeerden aanvullend te voeren hoewel het vele jaren eerder was voordat deze methoden succes hadden. De broedparen werden zorgvuldig bewaakt en beschermd, we weldra ontdekten dat hoewel broedparen drie of vier eieren legden, er weinig paren jongen grootbrachten. Diegenen die dat deden, vlogen er maar één of twee uit. We moesten proberen het armzalige broedsucces te verbeteren. Er was een relatief gebrek aan kwalitatieve, natuurlijke nestgelegenheden in de grote inheemse bomen.

De Echoparkieten kozen vaak voor nestsites die uit elkaar vielen, te smal waren, of overstromden tijdens de hevige regentijd. Sommige nesten waren bereikbaar voor predatoren zoals ratten en apen die de eieren en de jongen aten; of concurrenten zoals tropische vogels en kraaiachtigen die de nestholten overnamen, soms nadat de Echo's waren begonnen met broeden.

Alle sites werden verbeterd, gerepareerd en gebruiksvriendelijk gemaakt door inspectieluiken te zagen naar de nestkamers, zodat de eieren en de jongen gemakkelijk konden worden geïnspecteerd. Met vakkundig snoeien en het aanbrengen van bewakers konden de bomen geïsoleerd en predatorvrij gemaakt worden. Het werd al snel duidelijk dat die Echoparkieten die broedden nog steeds problemen hadden, zelfs als ze broedden in nieuwe en verbeterde nestholten. Sommige jongen werden aangevallen door vliegenlarven die bloed zogen uit de kuikens en veel jongen werden niet voldoende gevoerd. We konden het vliegenprobleem oplossen door het nestmateriaal te vervangen door houtsnippers die waren behandeld met insecticide en we ontwikkelden een protocol om eieren of jongen weg te halen die leken te mislukken. We ontwikkelden spoedig een goed idee hoe gezonde kuikens zich zouden ontwikkelen en oogsten alle jongen als hun gewicht onder de 20% kwam van de gezondheidscurve. Deze kuikens werden meegenomen en met de hand groot gebracht. Daarna werden of grondleggers van ons broedprogramma in gevangenschap of werden vrijgelaten in het wild.

Tussen 1997 en 2004 (toen we de introductie hadden afgerond) lieten we 139 handopfok Echoparkieten vrij (84 van geogste eieren/jongen en 55 in gevangenschap gekweekt). Deze vrijgelaten jongen zijn geïntegreerd in de vrijlevende populatie en veel ervan broeden. Gedurende die tijd brachten de wilde vogels 143 jongen groot.

Vroeger probeerden we het broedsucces te bevorderen door nestboxen op te hangen en voedsel te verschaffen voor volwassen vogels, maar we hadden geen succes. Echter de vrijgelaten vogels begonnen al snel allebei de nestboxen en aanvullend voedsel te gebruiken en ze trokken jongen uit het wild aan. Dit gaf de populatie een behoorlijke aanzet.

We hopen dat we de populatie op zo'n 600 vogels kunnen brengen, maar we realiseren ons dat we waarschijnlijk dichtbij de capaciteit binnen het Black River Gorges National Park zitten. De komende jaren hopen we meerdere populaties te vestigen in de bergen van oost Mauritius waar op dit moment geen vogels leven en misschien ook op het naburige eiland Reunion.

Terugkijkend is het bemoedigend te zien wat voor steun we hebben gehad voor het herstel van de populatie van de Echoparkiet. Naast de supporters die we al hebben genoemd, hebben we langdurige hulp gehad van de International Zoo Veterinary Group en de North of England Zoological Society (Chester Zoo) als van andere organisaties.

We hebben royale donaties gekregen van zowel de Parrot Society als van Loro Parque Fundación en we hebben een langdurige samenwerking gehad met het Department of Conservation (Nieuw Zeeland) met een regelmatige uitwisseling van medewerkers van het Kakapo project. Don Martin startte deze samenwerking en heeft het vele jaren verzorgd. Afgelopen jaren hebben we hulp en expertise gehad van het Durrell Institute of Conservation en Ecology (University of Kent) die ons helpen met studies over de erfelijkheidsleer van de Echoparkiet en Psittacine Beak and Feather Disease (Pbfd).

Terwijl het herstel van de parkiet me een trots gevoel geeft, heb ik ook genoegdoening over de generatie veldwerkers en onderzoekers die dit succes mogelijk hebben gemaakt en velen van hen werken nu over de hele wereld, waar ze hun eigen beschermingsprojecten leiden.

Carl Jones is een internationale beschermingsman bij de Durrell Conservation Trust en wetenschappelijk directeur van de Mauritian Wildlife Foundation. Zijn werk voor de bescherming van inheems wildlife in Mauritius begon in 1979 met de Mauritius Torenvalk. Hij gebruikte een variëteit aan technieken om ze te redden en heeft sindsdien gelijkwaardige successen bereikt met de Mauritius Roze Duif, Echoparkiet, Mauritius Weervogel en vele andere soorten dieren en planten op het eiland.

Lory Conservation Netwerk

Loriliefhebbers koppelen aan loriprojecten

Een meisje van 9 of 10 jaar houdt een nectarpotje omhoog. In een flits zitten ze op haar. Eén gaat op haar uitgestrekte arm zitten, terwijl een andere haar taxeert vanuit een nabijgelegen boom. Ze kijkt verschrikt maar klaart op als er twee, dan drie, dan vier lori's op haar landen; sieraden in hun waanzinnige schittering. Ze buigen zich vanaf haar beide armen, ingespannen gericht op de zoete heerlijkheid. Ze kwebbelen en dringen voor een positie rond het potje terwijl oma een foto neemt, zodoende het moment op tijd vastlegend.

Doorloopvolières met lori's geven magische momenten voor mensen van alle leeftijden over heel de wereld. Deze zelfde vertoningen zijn nu verbonden aan een andere missie – de in gevaar verkerende lori's in het wild te helpen redden.

De Lory Conservation Network (LCN) is een initiatief van de World Parrot Trust die dierentuinen, vogelparken en lori-tentoonstellingen over de hele wereld met elkaar verbind met effectieve beschermingsprogramma's om de lori's te behouden. Netwerk deelnemers werken samen om bescherming en onderzoeksprojecten in het veld te steunen, bevorderen habitat herstel, maken herintroductie en vrijlatingprogramma's mogelijk en vermeerderen de kennis over de toestand van de lori's.

Helder gekleurd en vol energie zijn lori's uniek onder hun papegaaivenverwanten. Bekend staand als Loriinae is deze groep meestal verdeeld in twee klasse vogels: lori's en lorikeets. Lori's zijn groter, zwaarder gebouwd met stompe staarten. Lorikeets zijn tenerder, met langere, spitse staarten. De meeste lori's zijn helder gekleurd met glanzende veren in regenboogtinten. Ze staan bekend om hun lenigheid vanwege hun sterke poten.

Lori's hebben speciale borsteltongen voor het eten van nectar en zacht fruit van wel 5.000 soorten planten. Hun hoge energierijke dieet maakt hen hyperactief en clownachtig in hun persoonlijkheid, zowel in gevangenschap als in het wild.

Lori's zijn wijdverspreid over Australasia, waaronder Zuidoost Azië, Polynesië, Papoea Nieuw-Guinea en Australië. Verschillende soorten ondergaan bedreigingen die hun populatie in het wild aantast. Deze bedreigingen variëren per locatie, maar omvat druk van jachtactiviteiten (vanwege hun veren), verandering in habitat (vanwege landbouw, houtkap of andere vormen van wijzigingen), vangst voor de dierenhandel (hoewel illegaal in veel landen) en geïntroduceerde predatoren (zoals ratten, katten en wezels/hermelijnen).

- Kuhl's lori *Vini kuhlii*: Na introductie telling gevolgd door mynah telling op het eiland Atiu. Zie PsittaScene 20-4 (november 2008).
- Tahiti of Saffier lori *Vini peruviana*: Na de cycloon telling op het eiland Aitutaki. Deze twee projecten werden gedaan door masterstudenten van de Universiteit van Leeds, in samenwerking met de Cook Islands Biodiversity and Natural Heritage Trust.
- Ultramarijn of Smaragd lori *Vini ultramarina*: Taxatiewerk op het eiland Ua Huka.
- Buru lori *Chamosyna toxopei*: Taxatie op het eiland Buru in de hoop op herontdekking en statusbepaling.

LCN partners

The *World Parrot Trust* creëerde het Lory Conservation Network om de in gevaar verkerende lori's te helpen www.savelories.org. WPT werkt met papegaaienliefhebbers, onderzoekers, lokale gemeenschappen en regeringsleiders om papegaaien te beschermen en te herstellen.

Banham Zoo is een Zoologisch park in particuliere handen in de provincie Norfolk, Engeland. De vrienden van Banham Zoo is een charitatieve vereniging dat zich ten doel stelt de kennis en fondsen voor beschermingsprojecten binnen de Zoo en in het wild te verhogen.

Blackpool Zoo is gebied van 32 acre (1 acre is ±4.000m²) in de UK met meer dan 1.500 dieren waaronder de Regenboog lori's.

Chessington Zoo and World of Adventures zijn een zoo en thema park in zuidwest Londen, Engeland. De zoo is al meer dan 75 jaar en heeft een doorloopvolière voor lori's.

Natural Encounters Conservation Fund is geheel non-profit, gesteund door Natural Encounters en vooral gericht om fondsen te werven voor beschermingsprojecten.

NOAH Nature Alliance richt zich voornamelijk op het steunen van beschermingsinitiatieven zoals de Lory Conservation Network dat onze lokale en internationale gemeenschappen verbeterd.

Paradis Park in Cornwall, UK werd in 1973 geopend door Mike Reynolds, die ook de World Parrot Trust oprichtte. Het Park huisvest de Trust zowel als honderden vogels, waaronder lori's in een doorloopvolière.

San Diego Zoo huisvest de grootste publiekelijk tentoongestelde loricollectie in de USA als ook een doorloopvolière in het Wild Animal Park. Actieve veldbescherming steunt het herstel van de Kuhl's lori op Atiu, Cook Islands.

Vogelpark Avifauna is het thuis van 2.000 vogels die meer dan 250 soorten vertegenwoordigen. Een nieuw lorihuis is het thuis van 100 vrijvliegende Regenbooglori's *Trichoglossus haematodus*.

Vertalingen Ria Vonk